

Alkoholostako ratkaisu?

Päihteet ja liikenne -seminaari

Janne Mänttari 15.5.2008

Mikä alkolukko on?

- Laite, joka uloshengitysilman alkoholipitoisuuden perusteella estää ajoneuvon käynnistymisen
- Satunnaispuhallus ajon aikana
- Ei vaikuta käynnissä olevaan moottoriin
- Rekisteröi käyttötiedot keskusyksikön muistiin
- Kiertämisen estominaisuuksia
- Monipuoliset ohjelmointimahdollisuudet

Mikä alkolukko ei ole?

- Alkolukko ei ole rattijuoppojen rankaisuväline
- Alkolukko on onnettomuuksia ehkäisevä auton turvalaite, kuten ABS-jarrut tai ESP
- Alkolukon avulla liikenneturvallisuusmyönteiset yritykset, kunnat jne. voivat edistää kuljetustensa turvallisuutta ja ehkäistä ikävää julkisuutta.
- Yksityishenkilöt voivat varmistaa ajokuntonsa
- Alkolukolla vahva kannatus kansalaisten keskuudessa

Alkolukko ulkomailla

Rattijuopumukseen syyllistyneillä:

- Yhdysvallat (Kalifornia) 1986
 - nykyisin 43 osavaltiossa alkolukkolainsäädäntö
- Kanada 1990
- Ruotsi 1999
- Australia 2001
- Ranska 2005

Ammattiliikenteessä:

- Ruotsi edelläkävijä, n. 35.000 alkolukkoa käytössä
- EU-kokeilu Saksassa, Espanjassa ja Norjassa

Käyttökokemuksia ulkomailta

- Käyttöaikana hyviä tuloksia:
 - rattijuopumukset vähentyivät selvästi
 - liikenneonnettomuudet vähentyivät myös
 - alkolukon käytön ei tiedetä aiheuttaneen liikenneonnettomuuksia
- Alkolukon poisto palauttaa uusimisasteen lähes ennalleen
- Päihdeohjelmilla ja muilla tukitoimilla pysyvämpiä vaikutuksia

Alkolukko Suomessa

- Valtakunnallinen liikenneturvallisuuksuunnitelma vuosille 1997-2001
- VTT:n esiselvitys 2001
- Alkolukon käyttöönottoa selvittävä työryhmä 2003
- Ensimmäinen alkolukko asennetaan ammattiliikenteessä käytettävään autoon 2003
- Alkolukkokokeilu alkaa 2005
- Alkolukko koulukuljetusten turvamääräyksiin 2006
- ALPI – vapaaehtoisen käytön edistämispilotti 2007
- Alkolukkokokeilun vakinaistaminen 2008

Alkolukkokokeilu eli valvottu ajo-oikeus

- 3-vuotinen kokeilu 2005-2008
- Rattijuopumukseen syyllistyneille
- Vapaaehtoinen vaihtoehto ehdottomalle ajokiellolle
- Alkolukko voidaan asentaa henkilö- tai pakettiautoon
- Alkolukkoa pidettävä yksi vuosi (koetusaika)
- Suoritettava päihderiippuvuuden arviointiohjelma ja jatkoseuranta
- Valvottava vastaa ajo-oikeuden valvonnasta hänelle aiheutuvista kustannuksista (n. 150 € kuukaudessa)

- Tuomioistuin määrää valvotun ajo-oikeuden
- Poliisi valvoo ja määrää tarvittaessa väliaikaisen ajokiellon
- Ajokieltoon määrääminen tai alkolukkoon kohdistunut väärinkäytös johtavat kokeilusta poistamiseen
- Tuomioistuin päättää valvotun ajo-oikeuden peruuttamisesta
- Osallistujia lähes 350

Käyttökokemuksia Suomessa

- Osallistujat olleet tyytyväisiä ajomahdollisuudesta
- Haastattelujen mukaan alkolukko estänyt rattijuopumuksia
- Alkolukko vaikuttanut ennalta päihteiden käyttöön
- Alkolukon käyttö vaati alkuun totuttelua
- Kustannukset liian korkeat
- Pakollinen alkolukko kaikille rattijuupoille sai kannatusta osallistujilta
- Päihdeohjelmaa kannatettiin, mutta ei pidetty itselle hyödyllisenä

Alkolukon käytön laajentaminen

- Käyttöä tarkoitus laajentaa asteittain
- Alkolukkokokeilun vakinaistaminen ja kehittäminen
- Alkolukko rattijuopumuksen uusijoille ajo-oikeuden edellytykseksi
- Alkolukko pakolliseksi tiettyihin kuljetustehtäviin, esimerkkinä koulukuljetukset
- Pakollinen alkolukko kaikille rattijuopumukseen syyllistyneille
- Alkolukko vakiovarusteeksi ensin raskaisiin ajoneuvoihin ja sitten kaikkiin uusiin ajoneuvoihin
- Kehitteillä järjestelmiä, jotka eivät vaadi kuljettajalta aktiivisia toimenpiteitä kuten puhallusta

Vaikutus liikenneturvallisuuteen

- Lupaavin keino vähentää merkittävästi rattijuopumuksia ja päihdeonnettomuuksia tulevaisuudessa
- Uusijoille määrättävällä alkolukolla voitaisiin arvion mukaan vähentää 25 liikennekuolemaa vuosittain
- Kv. tutkimusten mukaan alkolukko vähentää huomattavasti riskiä henkilövahinko-onnettomuuteen
- Rattijuopumusten vähentäminen myös lisää liikenteessä koettua turvallisuudentunnetta